

Budjettiriihen yhteenveto

Ammattikorkeakoulun hallitus 12.05.2025 § 51

Rehtori-toimitusjohtaja Vesa Taatila:

Hallituksen puoliväliriihessä tehtiin poikkeuksellisen paljon uusia avauksia korkeakouluihin liittyen.

Korkeakoulujen perusrahoitusta leikataan kahdella eri tavalla. Ensimmäinen elementti on jo aiemmin päätetty hallituskausileikkaus, josta nyt päätettiin kohdentaa 52,7 M€ korkeakoulutukseen vuodesta 2026 lähtien. Toinen, kokonaan uusi leikkaus, vähentää korkeakoulujen rahoituskehystä 30 M€ 2026, 20 M€ 2027 ja 15 M€ 2028. Näistä kaksi ensimmäistä ovat vuosirahoituksen kertaleikkauksia ja viimeinen on pysyvä leikkaus korkeakoulujen rahoituskehykseen.

Julkisen talouden suunnitelman mukaan leikkaukset jakautuvat korkeakoulusektoreiden välillä niiden rahoituskehysten suhteessa. Näin ollen leikkauksesta kohdistuu ammattikorkeakouluihin noin 32 prosenttia, ja siitä edelleen Turun ammattikorkeakouluun noin seitsemän prosenttia. Euromääräisesti se tarkoittaa vuoden 2026 osalta noin 1,8 M€ leikkausta ennustettuun valtionrahoitukseen. Ennusteen mukaan Turun ammattikorkeakoulun VOS-rahoitus olisi kasvanut hyvien tulosten johdosta noin kolme miljoonaa euroa, joten alustavasti näyttää siltä, että tuleva leikkaus kyetään kattamaan rahoituksen noususta. Se kuitenkin tulee tiukentamaan seuraavien vuosien budjettiraamia merkittävästi.

Budjettiriihen viestinnässä nostettiin esille kaksi uutta lisärahoitusta, TKI:hin ja lisäaloituspaikkoihin. TKI-työhön ammattikorkeakouluille tulee 2026 10 M€ ja 2027 alkaen 15 M€ vuodessa. Rahoitus tullaan todennäköisesti jakamaan jotenkin TKI-toiminnan laajuuden perusteella, jolloin Turun AMK:n osuus olisi n. 700 k€ vuonna 2026. Lisäksi ns. EU-TKI-vastinrahoitusta tullaan kasvattamaan 5 M€/v, jolloin Turun AMK saa siitäkin hieman tulolisäyksiä.

Lisäaloituspaikkarahoituksen kohdentamisperusteista ei ole vielä varmuutta. Sillä halutaan ensisijaisesti rahoittaa talouskasvua tukevia aloja, joten todennäköisesti lisärahoitus tulee kohdentumaan tekniikan aloihin. On kuitenkin epävarmaa, riittääkö niihin kansallisella tasolla hakijoita, jotka tulevat myös valmistumaan, joten rahoituksen hyötysuhde saattaa jäädä alhaiseksi.

TKI-työhön tulee kansallisesti myös muita lisärahoituksia. Business Finlandin toimintaan annetaan yli 100 M€ lisää molempina vuosina ja Suomen Akatemialle yli 50 M€/v. Elinvoimakeskuksille tulee rahoitusta pk-sektorin yritysten TKI-toiminnan vahvistamiseksi. Nämä ovat kaikki sellaisia rahoitusinstrumentteja, joissa Turun AMK:n kannattaa olla aktiivisesti mukana.

Uusi ajatus on maksuton 30 opintopisteen opintoseteli avoimiin korkeakouluopintoihin. Käytännössä sillä tuettaisiin ilman opiskelupaikkaa jääneiden mahdollisuutta suorittaa polkuopintoja ja siirtyä niiden kautta tutkinto-opiskelijaksi. Ajatus vaikuttaa erittäin kiinnostavalta, koska se tukee korkeakouluopiskelijaksi pääsyä sellaisilta hakijoilta, joilla on vahva

motivaatio juuri tietylle alalle, vaikka toisen asteen arvosanat ovatkin jääneet kokonaisuutena valintakriteereitä heikommiksi.

Ulkomaisten opiskelijoiden osalta tullaan luomaan toimintatapoja toimeentulohaasteiden ehkäisemiseksi sekä harhaanjohtavan markkinoinnin kitkemiseksi. Materiaaleissa ei tästä kohdasta ollut kovin konkreettisia suunnitelmia, mutta ne lienee tarkoitus luoda yhdessä korkeakoulujen ja ministeriön kesken. Asia on noussut nopeasti isoksi kansalliseksi kysymykseksi, joten on lähtökohtaisesti hyvä, että siihen puututaan.

Selvitystyö tavoista osoittaa erinomaista kotimaisten kielten taitoa on listattu lähinnä otsikkotasolla, ja samaten se, miten helpotetaan siirtymistä toiselta asteelta korkeakouluopintoihin. Molemmat aiheet ovat tärkeitä koulutustason nostotavoitteen kannalta.

Hallitus on esittänyt, että jatkossa korkeakoulututkinnon voisi suorittaa puhtaasti avointen opintojen kautta. Sinänsä mahdollisuus on positiivinen vaihtoehto niille opiskelijoille, jotka haluavat rakentaa itselleen oman näköisensä osaamiskokonaisuuden. On mahdollista, että työkalua tullaan jatkossa käyttämään toisten ja kolmansien saman tason tutkintojen suorittamiselle ilman, että opiskelijaa täytyy ottaa varsinaiseksi tutkinto-opiskelijaksi. Tämä mahdollisuus vähentäisi sekä riskejä korkeakoulupaikan vastaanottamiseen että hakupaineen kasvuun liittyen. Asiaan liittyy paljon hyvin konkreettisia haasteita, joten sitä tullaan todennäköisesti miettimään korkeakouluvision osana.

Turun ammattikorkeakoulu on saanut myös lausuntopyynnön liittyen valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029. Koska sen aikataulu oli erittäin nopea, on lausunto tehty toimivan johdon toimesta. Lausunto on tämän asiakohdan liitteenä.

Ehdotus	Hallitus merkitsee asian tiedoksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.